

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

Επιτροπή των Περιφερειών

**Έκθεση παρακολούθησης των ΕΟΕΣ
για το 2014
Υλοποίηση της στρατηγικής «Ευρώπη
2020»**

Σύνοψη

Η παρούσα σύνοψη συντάχθηκε από τη Γενική Γραμματεία-Μονάδα Ε2 της ΕτΠ και βασίζεται στη μελέτη «Έκθεση παρακολούθησης των ΕΟΕΣ για το 2014 - Υλοποίηση της στρατηγικής Ευρώπη 2020» που εκπονήθηκε από την Metis GmbH (συντάκτες: Jürgen Pucher και Stefanie Zöchmann).

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Επιτροπή των Περιφερειών μπορείτε να ανατρέξετε στους ιστότοπους <http://www.europa.eu> και <http://www.cor.europa.eu> αντίστοιχα.

Η πλήρης μελέτη «Έκθεση παρακολούθησης των ΕΟΕΣ για το 2014 - Υλοποίηση της στρατηγικής Ευρώπη 2020» διατίθεται στην αγγλική γλώσσα στον ιστότοπο:
<http://cor.europa.eu/en/documentation/studies/Pages/studies.aspx>

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2015

Επιτρέπεται η μερική αναπαραγωγή, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται ρητά η πηγή.

Σύνοψη

Η Επιτροπή των Περιφερειών δημοσιεύει, ανά τακτά διαστήματα, έκθεση παρακολούθησης σχετικά με την ανάπτυξη των Ευρωπαϊκών Ομίλων Εδαφικής Συνεργασίας (ΕΟΕΣ). Στην παρούσα έκθεση αναλύονται οι τελευταίες εξελίξεις από το 2014 και τους τελευταίους μήνες του 2013 και παρέχεται γενική επισκόπηση της υφιστάμενης κατάστασης όλων των ΕΟΕΣ.

Μέχρι το τέλος του 2014, είχαν συσταθεί συνολικά 50 ΕΟΕΣ, με τη συμμετοχή περισσότερων από 800 εθνικών, τοπικών και περιφερειακών αρχών από 20 διαφορετικά κράτη μέλη. Άλλοι 18 Όμιλοι τελούσαν υπό σύσταση.

Υλοποίηση ανά χώρα

Ο τροποποιημένος κανονισμός για τους ΕΟΕΣ εγκρίθηκε στις 17 Δεκεμβρίου 2013 και έχει τεθεί σε εφαρμογή από τις 22 Ιουνίου 2014. Η προθεσμία υλοποίησης του κανονισμού από τα κράτη μέλη ήταν η 22α Ιουνίου 2014. Καθ' όλη τη διάρκεια του 2014, οι ΕΟΕΣ και τα κράτη μέλη εξέτασαν την υλοποίηση του κανονισμού¹, καθώς και ειδικά ζητήματα που περιλαμβάνονται στη νέα πολιτική συνοχής και που αφορούν τους ΕΟΕΣ.

Η διαδικασία αυτή βρίσκεται ακόμα σε εξέλιξη. Μέχρι σήμερα, η ΕτΠ έχει αναγνωρίσει τη θέσπιση του ισπανικού βασιλικού διατάγματος 23/2015 της 23ης Ιανουαρίου. Επιπλέον, οι τροποποιημένες ουγγρικές και σλοβακικές διατάξεις τέθηκαν σε ισχύ στις 20 Δεκεμβρίου 2014 και την 1η Μαρτίου 2015 αντίστοιχα. Στο ομοσπονδιακό κράτος της Αυστρίας, τα ομόσπονδα κράτη Burgenland, Καρινθία, Σάλτσμπουργκ και Τιρόλο τροποποίησαν τη νομοθεσία τους προκειμένου να διασφαλιστεί η συμμόρφωση με τον αναθεωρημένο κανονισμό για τους ΕΟΕΣ μεταξύ Οκτωβρίου 2014 και Φεβρουαρίου 2015. Στο Λουξεμβούργο, διενεργήθηκε έλεγχος προκειμένου να αποφασιστεί κατά πόσο θα έπρεπε να τροποποιηθεί η ισχύουσα νομοθεσία. Οι αρμόδιοι αξιωματούχοι αποφάσισαν ότι δεν χρειαζόταν να γίνουν οποιεσδήποτε τροποποιήσεις.

Όλα τα άλλα κράτη μέλη της ΕΕ δεν είχαν τροποποιήσει τη νομοθεσία τους μέχρι τα τέλη του Μαρτίου 2015. Είναι πιθανό να αποφάσισαν ότι δεν συνέτρεχε λόγος τροποποίησης της ισχύουσας νομοθεσίας.

¹ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1302/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1082/2006 για τον ευρωπαϊκό όμιλο εδαφικής συνεργασίας (ΕΟΕΣ) όσον αφορά την αποσαφήνιση, την απλούστευση και τη βελτίωση της διαδικασίας ίδρυσης και λειτουργίας αυτών των ομίλων. Ο αναθεωρημένος κανονισμός για τους ΕΟΕΣ θα τεθεί σε εφαρμογή στις 22 Ιουνίου 2014.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν εξέδωσε την κατ' εξουσιοδότηση πράξη που προβλέπεται στο άρθρο 17 και 17α του Κανονισμού.

Επισκόπηση της κατάστασης των ΕΟΕΣ

Οκτώ ΕΟΕΣ συστάθηκαν από το τέλος του 2013 έως το τέλος του 2014. Τέσσερις νεοσυσταθέντες ΕΟΕΣ καλύπτουν εδάφη στην Ουγγαρία και τη Σλοβακία, καθώς και στην Πολωνία και τη Σουηδία. Ένας όμιλος δημιούργησε έναν κεντροευρωπαϊκό διάδρομο μεταφορών και η Ρουμανία εντάχθηκε στον ΕΟΕΣ «Οικοδόμηση Ευρωπαϊκού Κοινού Μέλλοντος» (European Common Future Building) (που συστάθηκε το 2012 αλλά δεν είχε προηγουμένως κοινοποιηθεί). Οι αρχές –ιδίως της Ισπανίας και της Γαλλίας– συμμετείχαν στη σύσταση των άλλων 4 νέων ΕΟΕΣ.

ΕΟΕΣ που συστάθηκαν το 2014 ή στα τέλη του 2013

#	Όνομασία	Χώρες	Σύσταση
1	Torysa EGTC	HU, SK	9/10/2013
2	Svinka EGTC	HU, SK	9/10/2013
3	GETC Alzette Belval	FR, LU	13/2/2012
4	AEuCC Cities of Ceramics, AECT limitada	ES, FR, IT, RO	7/01/2014
5	European Common Future Building EGTC	HU, RO	17/10/2012
6	Central European Transport Corridor EGTC Ltd.	PL, HU, SV	24/03/2014
7	Huesca Pirineos – Hautes Pyrénées (HP-HP)	ES, FR	11/11/2014
8	AECT Faja Pirítica Ibérica	ES, PT	14/10/2014

Στην έκθεση αναλύεται επίσης η κατάσταση των 41 ΕΟΕΣ που συστάθηκαν πριν από τον Οκτώβριο του 2013 και παρέχονται αναλυτικές πληροφορίες σχετικά με βασικούς δείκτες όπως φορείς, σχέδια και μέλη.

Σύμφωνα με πληροφορίες από το ουγγρικό υπουργείο Εξωτερικών, ο ΕΟΕΣ Karst Bodva θα μπορούσε να συνδυαστεί με έναν άλλο ΕΟΕΣ από την περιοχή και συνεπώς να διαλυθεί. Υπάρχουν πληροφορίες ότι και ο ΕΟΕΣ Sajó–Rima διέκοψε τη δραστηριότητά του και αναμένεται συνεπώς να διαλυθεί σύντομα.

Συνοπτική παρουσίαση των ΕΟΕΣ - υλοποίηση της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και νέα πολιτική συνοχής

Χαρακτηριστικό ήταν το 2014 το γεγονός ότι οι προβλεπόμενες πιστώσεις στο πλαίσιο των προγραμμάτων 2007-2013 είχαν ήδη διατεθεί και τα προγράμματα για τη νέα περίοδο δεν είχαν ακόμη ξεκινήσει. Πρέπει συνεπώς να θεωρηθεί δύσκολη μεταβατική περίοδος για τους ΕΟΕΣ που αδυνατούν να λειτουργήσουν αποκλειστικά με τις εισφορές των μελών τους.

Όσον αφορά τις γεωγραφικές τάσεις, η δυναμική ανάπτυξη γύρω από την Ουγγαρία συνεχίστηκε. Τρεις νέοι όμιλοι ιδρύθηκαν με στόχο την περαιτέρω διεύρυνσή τους.

Τα τελευταία δύο χρόνια, αρκετοί όμιλοι κατέγραψαν επιτυχείς διευρύνσεις ή κατάρτισαν συγκεκριμένα σχέδια για τη συμμετοχή νέων εταιρών. Τρεις ΕΟΕΣ διεύρυναν τα εδάφη τους και 7 έχουν συγκεκριμένα σχέδια διεύρυνσης – η διαδικασία αυτή βρίσκεται σε εξέλιξη (δύο τέτοια σχέδια αφορούν το νέο κράτος μέλος, την Κροατία).

Όσον αφορά τη δημιουργία συμπράξεων, έχουν καταγραφεί ενδιαφέρουσες πληροφορίες για ΕΟΕΣ που ιδρύθηκαν με συγκεκριμένο σκοπό. Εθνικές ενώσεις πόλεων με παράδοση στην κεραμική και τη χειροτεχνία ίδρυσαν τον ΑEuCC. Παρομοίως, αρχές που ασχολούνται με εθνικά πάρκα και το περιβάλλον δρομολόγησαν δύο ναυτικούς ΕΟΕΣ, που συστάθηκαν μεταξύ Γάλλων και Ιταλών εταιρών. Ο ΕΟΕΣ Grande Région –που λειτουργεί ως διαχειριστική αρχή ενός πολυμερούς διασυνοριακού προγράμματος στο πλαίσιο της ΕΕΣ– δεν θα αναλάβει τον ρόλο αυτόν κατά τη νέα περίοδο (2014-2020), παρόλο που είναι πιθανό να συσταθεί νέος ΕΟΕΣ.

Η τακτική καταβολή των εισφορών των μελών αποτελεί ουσιαστικό και σταθερό στοιχείο του προϋπολογισμού των ΕΟΕΣ. Ο σημερινός συνολικός ετήσιος προϋπολογισμός που προέρχεται από εισφορές μελών υπολογίζεται σε περίπου **12 εκατ. ευρώ** για τους 50 ΕΟΕΣ. Ο ΕΟΕΣ Hospital of Cerdanya – κατά πολύ μεγαλύτερος προϋπολογισμός– συνεισφέρει με περίπου 20 εκατομμύρια ευρώ, που αντιπροσωπεύουν το ετήσιο κόστος λειτουργίας του.

Το συνολικό ύψος χρηματοδότησης των σχεδίων της ΕΕ που υλοποιούνται από ΕΟΕΣ και α) εφαρμόστηκαν στη διάρκεια του 2014, β) έληξαν το 2014 ή γ) βρίσκονται σήμερα στο τελικό στάδιο υλοποίησης ανέρχεται σε σχεδόν **60 εκατομμύρια ευρώ**. Τα σχέδια ΕΕΣ αποτελούν σημαντική πηγή εσόδων για σχεδόν όλους τους ΕΟΕΣ: Το 2014, συνολικά **18 από 49 ομίλους** συνέχισαν τα εκτελούμενα σχέδια από τα προγράμματα 2007-2013: σύμφωνα με

πληροφορίες, συνολικά **44 σχέδια** εξακολουθούν να βρίσκονται σε στάδιο υλοποίησης.

Περίπου 27 από τους 50 ΕΟΕΣ αναφέρουν ότι διαθέτουν προσωπικό και στις περισσότερες περιπτώσεις οι εργαζόμενοι προσλαμβάνονται απευθείας από τους ΕΟΕΣ. Σύμφωνα με τα στοιχεία που δόθηκαν, είναι δυνατό να εκτιμηθεί ότι μέχρι τα τέλη του 2014 περίπου **130 άτομα** σε όλη την ΕΕ εργάζονταν σε κάποιον ΕΟΕΣ σε τακτική βάση.

Προετοιμασία των ΕΟΕΣ για τη νέα χρηματοδοτική περίοδο 2014-2020

Μόνο ο ΕΟΕΣ Espacio Portalet έχει βεβαιώσει τη συμμετοχή του στη διαδικασία κατάρτισης και ανάπτυξης της συμφωνίας εταιρικής σχέσης – το βασικό πλαίσιο όλων των προγραμμάτων ΕΔΕΤ σε εθνικό επίπεδο.

Οι ΕΟΕΣ συμμετείχαν δυναμικότερα και ενεργότερα στη διαδικασία προγραμματισμού των προγραμμάτων ΕΕΣ. Τις περισσότερες φορές η συμμετοχή των ΕΟΕΣ λάμβανε τη μορφή συμμετοχής στην Επιτροπή Προγραμματισμού ή διαβούλευσης· περίπου το ένα τρίτο όλων των ερωτηθέντων ΕΟΕΣ (11 από 34) συμμετείχαν με τον τρόπο αυτόν.

Για πολλούς ομίλους, η προετοιμασία νέων προγραμμάτων αποτελεί επίσης ιδανική ευκαιρία για την επανεξέταση των στρατηγικών τους βάσεων: 9 από 34 ΕΟΕΣ έχουν επισημάνει ότι σκοπεύουν να μεταβάλουν σύντομα το προφίλ τους ή το χαρτοφυλάκιό τους.

7 από 34 ομίλους έχουν επισημάνει ότι σκοπεύουν να επικεντρωθούν σε συγκεκριμένες επενδυτικές προτεραιότητες κατά τη νέα περίοδο.

Όσον αφορά τη συμμετοχή τους στο νέο πρόγραμμα, στο επίκεντρο των ΕΟΕΣ βρίσκεται αναμφίβολα η διαχείριση των Ταμείων Μικρών Έργων (ΤΜΕ) ή ανάλογων ρυθμίσεων για τη διαχείριση μικρότερων δραστηριοτήτων. Συνολικά 15 όμιλοι από 34 έχουν βεβαιώσει ότι α) έχουν πράγματι αναλάβει τη διαχείριση μελλοντικών ΤΜΕ, β) σκοπεύουν να το πράξουν ή γ) προσπάθησαν ανεπιτυχώς να επιτελέσουν αυτόν το ρόλο. 9 από αυτούς τους 15 ομίλους έχουν πράγματι αναλάβει μελλοντικά Ταμεία Μικρών Έργων.

Όσον αφορά τα νέα μέσα –δηλαδή Τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων (CLLD), Ολοκληρωμένη Εδαφική Επένδυση (ΙΤΙ) και Κοινό Σχέδιο Δράσης (JAP)– καμία από αυτές τις επιλογές δεν εφαρμόστηκε στα προγράμματα ΕΕΣ.

Υπό σύσταση ΕΟΕΣ

Σύμφωνα με τις πληροφορίες μας, 18 ΕΟΕΣ βρίσκονταν υπό σύσταση στα τέλη του 2014. Πέρα από το ESPON, δεν κατέστη δυνατό να βρεθούν νέα σχέδια και ιδέες που δεν ακόμη ταυτοποιηθεί. Ο εν λόγω ΕΟΕΣ ενεργεί επί του παρόντος ως μεμονωμένος δικαιούχος, εφαρμόζοντας το περιεχόμενο του επιχειρησιακού προγράμματος (ΕΠ) βάσει συμφωνίας επιχορήγησης.

Οι ΕΟΕΣ Regio Pamina Eurodistrict και the Euroregions Neibe-Nisa και Grand Genève προστέθηκαν πρόσφατα στο τμήμα «ΕΟΕΣ υπό προετοιμασία». Στο τμήμα «Ιδέες», προστέθηκαν στον κατάλογο ο ΕΟΕΣ Novum, ο European Small Islands Federation (ESIN) και ο ΕΟΕΣ the Saint Martin-Sint Maarten – όπου συμμετέχουν δύο υπερπόντιες χώρες και εδάφη (ΥΧΕ).